

prunella

**zpravodaj
oblastní
ornitologické sekce
při Správě Krkonošského
národního parku
ve Vrchlabí
1 - 1980**

VI. ročník

O B S A H

RNDr. Petr Miles	
Bilance činnosti ornitologické sekce při správě Krkonošského národního parku v roce 1979 a plán práce na rok 1980 2
Jan Grúz	
Méně obvyklý výskyt ptáků v zimním období v Pro- sečném a v Hostinném nad Labem 8
Kalenský, Lampert, Vich, Miles, Klávka	
Zajímavější ornitologická pozorování v okolí Vrchlabí v roce 1979 9
Radoslav Sikora	
Výskyt skřivana ouškatého / <i>Eremophila alpestris</i> / v Mladých Bukách 11
Jiří Zajíc	
Některé ornitologické postřehy z okolí Jilemnice 13
Vladimír Vávra	
Co vše můžete spatřit při akci Balt /Jeřáb popelavý, <i>Grus grus</i> / 13
Zdeněk Volf	
Zpráva o akci Balt v Orlických horách v roce 1979 15
Miloslav Hříbek	
Poznatky z akce Balt v PLR 17
Jiří Zajíc	
Některé poznatky o avifauně států Beneluxu 22
RNDr. Petr Miles	
Přehled ptáků okroužkovaných v oblasti Krkonoš v roce 1979 25
RNDr. Petr Miles	
Zájemcům o účast na akci Balt v Krkonoších v roce 1980 27
RNDr. Petr Miles	
Seznam členů a čekatelů ornitologické sekce a pravidelnějších účastníků akce Balt v Krkonošském národním parku 29

BILANCE ČINNOSTI ORNITOLOGICKÉ SEKCE PŘI SPRÁVĚ KRKONOŠSKÉHO NÁRODNÍHO PARKU V ROCE 1979 A PLÁN PRÁCE NA ROK 1980

V uplynulém roce probíhala činnost ornitologické sekce obdobným způsobem jako v předcházejících letech.

Č l e n s k á z á k l a d n a

se udržuje přibližně na stejné výši 50 osob. Nejvíce členů sekce je z Vrchlabí a jeho blízkého okolí, někteří z nich však mají své stálé bydliště i daleko od Krkonoš /v Pardubicích, Praze, Jičíně apod./. Mezi mikorkonošské členy náleží především pravidelnější účastníci akce Balt. V roce 1978 byli za členy sekce přijati Martin Sarček z Prahy a Miloslav Hříbek z Pardubic a mezi členy-čekateli se přihlásilo několik dalších zájemců z řad dorůstající mládeže. Zároveň však v uplynulém roce postihla sekci velká ztráta. 16. 6. 1979 zemřel jeden ze zakládajících členů sekce Antonín Kolář z Vrchlabí a 13. 9. jeden z předních československých ornitologů, Zdeněk Klůz z Lázní Bělohradu, který byl zároveň místopředsedou Pobočky Československé ornitologické společnosti pro Východočeský kraj.

Za členy ornitologické sekce při Správě Krkonošského národního parku jsou považováni ti, kteří se zúčastnili ustavující schůze sekce 25. 1. 1975. Podmínkou členství pro další zájemce je podání písemné žádosti o přijetí a její projednání ve výboru sekce. Těchto přihlášek bylo od ustavení sekce podáno a projednáno dosud 40. Skutečností ovšem je, že ne všichni členové sekce vykazují při své práci požadovanou aktivitu. Na druhé straně v Krkonoších pracuje, zejména při akci Balt, řada ornitologů, kteří sice členy ornitologické sekce nejsou, přesto se však na ornitologickém výzkumu Krkonoš aktivně podílejí. Spolu se jmény členů ornitologické sekce jsou uvedeni v adresáři na konci tohoto výtisku Prunella.

Jádrem činnosti ornitologické sekce bylo zajišťování úkolů, souvisejících s potřebami Správy Krkonošského národního parku na úseku ornitologie. Těchto úkolů je celá řada a jako nejdůležitější z nich je možno jmenovat základní avifaunistický výzkum, zajišťování akce Balt, pomce při budování naučné stezky ve vrchlabském zámeckém parku a práce s mládeží.

A v i f a u n i s t i c k ý v ý z k u m

byl zaměřen zejména na ověřování výskytu a hnízdění vzácných krkonošských ptáků, především močrálka tundrového, pěvušky podhorní, dřemlíka tundrového, lindušek a dalších druhů, často v návaznosti na akci Balt. Na těchto terénních výzkumech ve vrcholových polích Krkonoš se již po několik let aktivně podílí vedoucí kroužkovací stanice v Praze RNDr. Jiří Formánek, CSc., který zhotovil i cennou zdařilou fotodokumentaci.

Za účasti pracovníků odboru terénní služby Správy Krnapu byla na území Krkonošského národního parku provedena registrace výskytu tetřeva hlušce s konečným cílem navrhnout příslušná chráněná území pro záchranu tohoto vymírajícího ptačího druhu. Za odborné spolupráce RNDr. Jana Porkerta, vedoucího pracovní skupiny pro výzkum tetřevovitých ptáků ornitologické sekce Čs. zoologické společnosti při ČSAV, byly za chráněná území formou chráněných studijních poloh navrženy dvě oblasti /Kozelský hřeben a pod Liščí horou/ a stanoven i jejich vhodný ochranný režim.

Členové sekce působící především přímo ve Vrchlabí se podíleli na pokusech se zařízeními na odchyt havranů a dravců a na vrchu Šibeničník vybudovali další odchytovou voliéru. Ukazuje se, že kromě havranů polních bude do nich možno odchytávat i větší počet kání lesních.

Povinností všech krkonošských členů sekce je evidence výskytu ptáků v okolí jejich bydliště, někteří z nich však řeší i další speciální ornitologické problémy. Několik z mladých členů-čekatelů se zapojilo do přírodovědných soutěží /biologická olympiáda a Natura Semperviva/. Předkládají při nich samostatné práce s ornitologickou tematikou a dosahují dobrých výsledků.

A k c e B a l t a k r o u ž k o v a c í č i n - n o s t

Akce Balt byla v uplynulém roce největší ornitologickou akcí sekce a celé Správy Krnapu. Uskutečnila se v předem plánovaných termínech za účasti 20 členů sekce a

dalších ornitologů /J. Beran, L. Červa, K. Dřevo, J. Gráz, J. Flousek, R. Grund, dr. K. Parant, J. Hašek, I. Klávka, J. Horáček, J. Korák, M. Hříbek, M. Chudá, J. Kalenský, P. Lumpa, B. Nakaloušová, dr. P. Piles, R. Pevečera, S. Průchová, Z. Průchová, St. Přibyl, M. Ptáček, R. Sikora, M. Smrček, P. Stehlík, Vl. Šoltys a L. Zajíček/. Některé odchytové akce zhlédli i ing. H. Weber, vedoucí akce Balt v NDR, a RNDr. Jiří Formánek.

Všichni účastníci akce Balt se zhostili svých úkolů a získali mnoho zkušeností a poznatků. Z těch, kteří zvláště vynikali pracovním elánem, je možné jmenovat Martina Smrčka, Jiřího Flouska, Ladislava Zajíčka, našeho nejmladšího členu-čekatele Radka Sikoru i další. O vyplešení dosavadní konstrukce helgolandské vrše se zasloužil zejména Roman Grund.

Při akci Balt bylo v roce 1979 odchyceno v Krkonoších 2 042 ptáků v 64 druzích a v hřebenovém sedle nad Voseckou boudou zaregistrován podzimní přelet 150 000 - 200 000 ptáků. V důsledku zlepšené konstrukce helgolandské vrše a lépe umístěných sítí se podařilo zvýšit zejména počet okroužkovaných pěnkav obecných /670 ex./ a pěnkav jikevců /85 ex./, které v minulosti tato odchytová zařízení většínou vysoko přeletovaly. Za cenný výsledek lze považovat vysoký počet okroužkovaných lindušek horských /162 ex./, odchycených především na stanovišti u Luční boudy.

Celkově bylo v uplynulém roce okroužkováno v oblasti Krkonoš 2 627 ptáků v 30 druzích. Je to více než v předcházejícím roce a zvláště vzhledem k tomu, že v roce 1979 bylo ptáků všeobecně velmi málo, lze konečný výsledek považovat za úspěch.

Dále se zlepšilo druhové složení kroužkovaného ptactva. Zvýšil se počet okroužkovaných dravců /21 poštolek obecných, 17 kání lesních/, zatímco někteří dříve hojní pěvci jako by skoro vymizeli /sýkora úhelníček 7 a králíček obecný jen 4 kroužkované exempláře/. Silný úbytek dřívějších početních stavů byl zaznamenán i u sýkory koňadry, sýkory

modřinky, červenky obecné, budníčka menšího a budníčka většího a dalších druhů.

Je potěšitelné, že ve sborníku Opera Corcontica již vyšel první odborný příspěvek o akci Balt v Krkonoších a že v tisku jsou tři další studie.

P o m o c p ř i b u d o v á n í n a u č n é s t e z k y ve Vrchlabí spočívala především v zajišťování ptáků do voliér v zámeckém parku a v jejich zaklecování. Většinu ptáků chovaných v zámeckém parku dodali členové sekce, přitom nejvíce jich odchytili při akci Balt.

P r á c e s m l á d e ž í

Je nutno konstatovat, že na tomto úseku činnosti nastala určitá stagnace, neboť mnozí členové dosavadních kroužků mladých ochránců přírody odrostli a nové kroužky nebyly vždy vytvořeny. V současné době vedou členové ornitologické sekce kroužky mladých ochránců přírody v Hostiném a Klášterské Lhotě, ale chybí například vhodný kroužek ve Vrchlabí. Vzrůstá však počet mladých členů-čekatelů ornitologické sekce.

P r u n e l l a -

zpravodaj ornitologické sekce, si udržuje dosavadní úroveň. Doufáme, že časem dojde k jejímu dalšímu vylepšení, potřebovali bychom však více kvalitních příspěvků. Zájem o Prunellu vzrůstá i na různých odborných pracovištích a v knihovnách.

V ý b o r s e k c e

Práci ornitologické sekce řídil v průběhu roku její sedmičlenný výbor ve složení P. Fišer, J. Grúz, H. Lampert, RNDr. P. Miles, M. Němec, B. Novotný a K. Ouzký. Scházel se jednou za měsíc, většinou za přítomnosti i dalších členů sekce. Po ukončení jeho dvouletého funkčního období bylo nutno zvolit výbor nový. Stalo se tak na výroční členské schůzi sekce konané dne 30. 12. 1979 ve Vrchlabí za účasti 53 osob. Do nového devítičlenného výboru byli zvoleni znovu všichni jeho dosavadní členové

spolu s ing. Jiřím Procházkou a Josefem Kalenským, poslední jmenovaný jako zástupce mládeže. Na výborové schůzi dne 11. 1. 1980 byl předsedou sekce zvolen RNDr. Petr Miles, zapisovatelem Jan Grúz. Karel Ouzký z výboru sekce na vlastní žádost odstoupil.

P ř e d á n í o d m ě n

za dobrou práci v uplynulém roce se uskutečnilo rovněž na výroční členské schůzi dne 30. 12. 1979. Odměnu sestávající z propagačních materiálů Správy Krnapu a bezplatného zasílání 12 čísel časopisu Krkonoše ročníku 1980 obdrželi následující členové a čekatelé sekce: J. Grúz, R. Grund, I. Hlávka, J. Hříbek, J. Kalenský, H. Lampert, P. Netelka, dr. P. Miles, M. Němec, K. Ouzký, M. Ptáček, R. Sikora, M. Smrček, Vl. Vávra, Z. Volf, L. Zajíček. Z nich K. Ouzký se časopisu Krkonoše zřekl, neboť jej dostává již jako člen Sboru dobrovolných strážců Správy Krnapu. Nejlepší člen sekce nebyl pro rok 1979 vyhlášen. Zvláštní cenu pro nejlepšího člena-čekatele získal Josef Kalenský. Peněžité odměny za účast na brigádách obdrželi již v průběhu roku J. Adam, L. Červa, R. Grund, J. Grúz, I. Hlávka, J. Kalenský, Z. Kynčl, H. Lampert, M. Smrček a P. Stehlík.

PLÁN PRÁCE NA ROK 1980

A v i f a u n i s t i c k ý t e r é n n í v ý z k u m by měl být i nadále hlavní náplní činnosti všech členů sekce. Je velmi žádoucí doložit hnízdění ještě několika vzácných druhů ptáků, o jejichž výskytu v Krkonoších se již řadu let diskutuje, zejména dřemlíka tundrového, orla křiklavého a budníčka horského, nejsou však vyloučena ani další překvapení. Každý z těchto možných nálezů by výrazně zvýšil přírodovědeckou hodnotu Krkonošského národního parku.

Pokud jde o obecnější druhy ptáků, pak jako hlavní požadavek tohoto roku i následujících let je možno označit sledování jejich kvantitativního rozšíření. Je to

důležitý úkol zejména z hlediska změn, které lze očekávat v celé přírodě Krkonoš a které mohou mít velký dopad i na výskyt a rozšíření ptactva. Největším nebezpečím pro krkonošskou přírodu je v současné době nadměrné zamořování prostředí průmyslovými exhaláty. Tato skutečnost spolu s kalamitním přemnožením obaleče modřínového ohrožuje samotnou existenci krkonošských lesů. V letošním roce má být proveden velkoplošný postřik postižených lesních porostů účinnými insekticidy. Bude nutné bedlivě sledovat, jak se tento chemický zásah projeví na ptactvu.

Návrh jednotné metodiky kvantitativního výzkumu ptáků je publikován je Zprávách MOS v roce 1974, vhodná ornitologická práce, podle které je možno postupovat, je i v minulém čísle Prunelly 1/79.

A k c e B a l t a k r o u ž k o v á n í p t a c t v a

V roce 1980 má být výzkum v rámci akce Balt dále rozšířen. Počítá se celkem se 150 odchytovými dny na 5 stanovištích. Usiluje se o další zdokonalení helgolandské vrše u Vosecké boudy, u Špindlerovky bude učiněn pokus o noční odchyt za pomoci reflektorů.

Pokud jde o individuální kroužkování ptáků, je vhodné zaměřit se na ty vybrané druhy nebo skupiny druhů, u kterých je dosud známo málo kroužkovacích výsledků. Náleží k nim například dravci a sový, rákosníci, pěnice, lejskové, ťuháci, jiřičky a v Krkonoších speciálně hyl rudý.

V současné době se jedná o vybavení členů sekce vhodnými průkazkami, které by jim na území Krkonošského národního parku ulehčovaly provádění výzkumné činnosti.

Rovněž při budování naučné stezky v zámeckém parku ve Vrchlabí, při práci s mládeží a jiných druzích činnosti Správy Krkonošského národního parku je pomoc členů ornitologické sekce vítána.

Předpokládáme, že v roce 1980 vyjdou opět dvě čísla zpravodaje Prunella a uskuteční se 12 výborových a členská i výroční schůze sekce.

Do Krkonošského národního parku má v tomto roce směřovat i členská exkurze Čs. ornitologické společnosti.

RNDr. Petr Miles

MÉNĚ OBVYKLÝ VÝSKYT PTÁKŮ V ZIMNÍM OBDOBÍ V PROSEČNÉM
A V HOSTINNÉM NAD LABEM

Červenka obecná /Erithacus rubecula/

V roce 1975, 1976, 1978 a 1979 jsem pozoroval ve více případech 1 zimující exemplář, který se zdržoval především poblíž vody a zaletoval na smetiště a ke krmítku.

Ťuhák šedý /Lanius excubitor/

Je občasným zimním hostem. Jeho výskyt jsem v podzimních a zimních měsících zaznamenal v roce 1961, 1970, 1971, 1975 a 1979. Nejčasněji na podzim jsem jej spatřil 8. 10. 1970, nejpozději k jaru 24. 3. 1970. Vcelku jsem jej v uvedených letech pozoroval 9 x, ve všech případech jen 1 exemplář.

Konipas horský /Motacilla cinerea/

U Labe a Mezilabského potoka jsem pozoroval vícekrát 1 exemplář i v prosinci a v lednu /29. 12. 1969, 6. 1. 1970, 7. 1. 1976, 3. 1. a 24. 12. 1977 a 4. - 5. 12. 1979/.

Konipas bílý /Motacilla alba/

Rovněž ojedinele zimuje. V Prosečném jsem pozoroval 1 exemplář 12. 1. 1966, v Hostinném 1 exemplář 12. 1., 16. 1. a 6. 2. 1969.

Pěnkava obecná /Fringilla coelebs/

V zimním období jsem spatřil 1 exemplář 5. 1. a 26. 2. 1979, v obou případech u zásypu pro bažanty. Poprvé byla ve společnosti 30 strnadů obecných, podruhé v hejnu 15 strnadů obecných a 20 vrabců domácích.

Špaček obecný /Sturnus vulgaris/

13. 12. 1968 jsem spatřil 3 exempláře sbírat potravu na louce vedle hospody v Prosečném.

Lyska černá /Fulica atra/

22. 1. a 31. 1. 1979 jsem pozoroval 1 exemplář na Labi v Hostinném v prostoru závodu KRPA Ol.

Potápka malá /Podiceps ruficollis/

31. 1. 1979 jsem v Hostinném nad jezem závodu KRPA Ol viděl 1 exemplář. V roce 1978 a 1979 v tomto prostoru 1 pár potápek malých úspěšně vyhníždil.

Jan Grúz
Prosečné

ZAJÍMAVĚJŠÍ ORNITOLOGICKÁ POZOROVÁNÍ Z OKOLÍ VRCHLABÍ
V ROCE 1979

Labuť velká /Cygnus olor/

26. 11. v 9.00 hodin přeletěly 4 exempláře v Dolní Branné ve výši asi 70 m nad zemí. Byly spatřeny i v Horní Kalné, odkud směřovaly k Zálesní Lhotě.

K a l e n s k ý

Husa velká /Anser anser/

7. 3. ve 12.30 hodin přeletělo velké kompaktní hejno čítající asi 150 exemplářů vrchlabské náměstí. Ptáci letěli v klínu asi 100 m vysoko nad zemí směrem na SZ.

Husa krátkozobá /Anser brachyrhynchus/

K zámeckému rybníku ve Vrchlábí, kde jsou chováni vodní ptáci, přilétl 9. 10. 1 exemplář husy krátkozobé. Chovala se sice velmi krotce, nebyla však označena žádným kroužkem a velmi dobře létala. Ve srovnání se zde chovanými husami polními, ke kterým se přidružila, měla nápadně menší tělesné rozměry. Po marném pokusu polapit ji opět odletěla.

L a m p e r t, V i c h, M í l e s

Káně rousná /Buteo lagopus/

25. 11. kroužil v Horní Kalné nad Červeným kopcem
1 exemplář.

K a l e n s k ý

Čejka chocholátá /Vanellus vanellus/

24. 11. byl pozorován v Horní Kalné na louce 1 exem-
plář sbírající potravu. Po vyplašení s křikem popolét
o 100 m dále.

K a l e n s k ý

Drozd kvíčala /Turdus pilaris/

23. 6. byla nalezena v zahradě u vrchlabského muzea
2 hnízda na jabloni, vzdálená od sebe jen 2,5 m. V jednom
z nich byla 4 mláďata a 1 vystydlé vejce, ve druhém 6 vajec.
Z obou hnízd se mláďata úspěšně vyvedla. V prostoru této
zahrady a zámeckého parku ve Vrchlabí hnízdilo v roce 1979
asi 6 párů kvíčal.

M i l e s, H l á v k a

Hýl rudý /Carpodacus erythrinus/

22. 5. zpíval v zámeckém parku ve Vrchlabí 1 samec.
V dalších dnech se již neozval.

M i l e s

Poznámka redakce

U rybníka u vrchlabského letiště byli mladými členy-
čekateli ornitologické sekce pozorováni v roce 1979
vskutku neobvyklí ptáci. 9. 4. viděl J. Kalenský ve vzduchu
i na vodní hladině ptáka, kterého určil jako buřňáka šedé-
ho /Puffinus diomedea/. 31. 10. pozoroval na stejném místě
P. Petelka čistě bílou volavku, zřejmě volavku stříbřitou
/Egretta garzetta/ nebo volavku bílou /Casmerodius albus/.
Pro tyto velmi vzácné nálezy však chybí například fotogra-
fický doklad. V případě budoucích podobných pozorování je
žádoucí nález ihned ohlásit, aby bylo možno zhotovit po-
třebný doklad, či aby ptáky alespoň vidělo více svědků
z řad ornitologů.

Rm. r. Petr M i l e s

VÍŠKYT SKŘIVANA OUŠKATÉHO /*EREMOPHILA ALPESTRIS*/ V MLADÝCH
BUKÁCH

O ptactvo se zajímám již pět let a jeho pozorování provádím ve svém volném čase. Nejvíce jsem se zaměřil na ptačí druhy v okolí svého bydliště v Mladých Bukách. Také má práce na biologickou olympiádu se týkala pozorování ptáků v Mladých Bukách po dobu jednoho roku, a nyní pokračuji ve sledování ptáků a provádění záznamů.

Mladé Buky se nacházejí v nadmořské výšce kolem 550 m v podhůří Rýchor. Pole, na kterém jsem pozoroval skřivany ouškaté, se nachází přímo v obci a bylo hustě zarostlé plevelnými rostlinami. V zimním období sem zalétaly různé druhy přezimujících ptáků. Jednalo se o pěnkavy jikavce /*Fringilla montifringilla*/ v počtu asi 20 ex., pěnkavy obecné /*Fringilla coelebs*/ v počtu asi 20 ex., 1 ex. dlaska tlustozobého /*Coccothraustes coccothraustes*/, 2 ex. čečetky zimní /*Acanthis flammea*/, 1 ex. skřivana polního /*Alauda arvensis*/ a skřivany ouškaté /*Eremophila alpestris*/.

První pozorování skřivanů ouškatých jsem zaznamenal 17. 12. 1970. Hejno s 32. ex. na sebe upozornilo svým příjemným flétnovým hlasem. Zdržovalo se ve společnosti pěnkav jikavců a sbíralo různá plevelná semena. Bylo slunečné počasí, bezvětří, teplota vzduchu - 6° C. Souvislá pokrývka sněhu o výšce 35 - 64 cm znemožňovala sběr semen ze země, proto skřivani vzlétali na stébla rostlin a z nich po způsobu pěnkavovitých ptáků sbírali semena. Avšak ani opadlá semena na sněhu nešla jejich pozorností. Počet přítomných skřivanů ouškatých se postupně snižoval a již po čtyřech dnech jsem jich nepočítal pouze 20. Vysvětlení však mohlo být v tom, že jsem spatřil 6 ex. odděleně na jiném poli u Mladých Buků. O jejich úbytku se jistě mohli přičinit i jejich přirození nepřátelé - 28.12.1970 jsem zpozoroval samečku krahujce obecného, který ulovil jednoho skřivana ouškatého a odlétl s ním směrem JZ.

Skřivani ouškatí byli velmi družní ptáci. Na pole přilétali směrem od SV, usedli na zem a potom začali sbírat semena. Byli důvěřiví, dalo se k nim přiblížit na vzdálenost 8 - 10 m, a tak mi umožňovali, abych si je mohl dobře prohlédnout a sledovat jejich činnost. Pozoroval jsem je téměř denně až do 26. 1. 1979, kdy jsem jich napočítal 15. Od této doby jsem je v Mladých Bukách již nespapřil, doufám však, že se příští zimu zase objeví.

Radoslav S i k o r a

Mladé Buky
okres Trutnov

Poznámka redakce

Žák osmé třídy ZDŠ Radoslav Sikora z Mladých Buků je nejmladším členem-čekatелеm ornitologické sekce při Správě Krkonošského národního parku. Přes své mládí však má již mnohé znalosti, za které by se nemusel stydět ani zkušený ornitolog. Zúčastňuje se odchyťových akcí Balt a ornitologii věnuje většinu svého volného času.

Jako člen kroužku mladých ochránců přírody si pod vedením strážce Krkonošského národního parku Zdenka Řihy výborně vede i v přírodovědných soutěžích. Tak v soutěži o Zlatou srnčí trofej, která je organizována Čs. myslivčským svazem, se v roce 1978 umístil v okresním kole na 1. místě a v národním kole na 5. místě. Podobně i na biologické olympiádě, na které předložil práci s ornitologickou tematikou, se v roce 1979 umístil v okresním kole na 1. místě, v krajském kole na 3. a v národním kole na 22. /K umístění v národním kole, kterého se zúčastnilo přes 50 vybraných žáků z celé republiky, lze však podotknout, že mu zkoušejícími nebyla položena ani jedna otázka z ornitologie/.

Jeho nejcennějším ornitologickým pozorováním je dlouhodobý výskyt skřivanů ouškatých v Mladých Bukách. V takovém počtu a po tak dlouhou dobu dosud tito vzácní severští ptáci nebyli v oblasti Krkonoš zjištěni. Při další ornitologické činnosti přejeme Radkovi mnoho zdaru.

NĚKTERÉ ORNITOLOGICKÉ POSTŘEHY Z OKOLÍ JILEMNICE

Po založení rybníku o výměře 1 ha členy MS se zde neúspěšně pokusilaahnízdít kachna divoká /*Anas platyrhynchos*/; častěji se zde objevují raci chechtaví /*Larus radibundus*/ /M. Kunert ad verb./. V okolí rybníkaahnízdily čejky chocholaté /*Vanellus vanellus*/ v počtu 1 - 2 párů a rákosník zpěvný /*Acrocephalus palustris*/. Při rozhovoru s RNDr. K. Šťastným jsem zjistil, že tento druh není pro sčítací čtverec, ve kterém se Jilemnice nachází, nikým uváděn.

Na lukách JZ od městaahnízdí pravděpodobně chřástal polní /*Crex crex*/. V roce 1978 jsem zaznamenal 2 volající samce.

V seníkuahnízdí již asi 15 let puštík obecný /*Strix aluco*/. Seník se nachází ve smrkovém lese; pro lepšíahnízdňní podmínky je v zadní stěně vyříznut vletový otvor a členové MS ponechávají na podlaze seníku zhytky sena a smrkové chvojí /M. Kunert ad verb./.

Jiří Z a j í c

Hradec Králové

CO VŠE MŮŽETE SPATŘIT PŘI AKCI BALT /JEŘÁB POPELAVÝ,
GRUS GRUS/

Již po několik let se zúčastňuji akce Balt na Vosecké boudě. Podzimní čas na horách je vždy riskantní a nikdy nevíme, jak nám pentáda dopadne. Vzpomínám si, že první týden v říjnu se mohlo chodit bez košile, ale někdy bylo také po kotníky sněhu. Nejdůležitější pro tah ptáků je však vítr, jeho směr a síla. Při mírném jižním nebo jihozápadním větru se obloha hejny, skupinami i jednotlivě letícími ptáky doslova hemží.

I když při vizuálním pozorování na Tvarožníku to někdy bývá jak u prostřeného stolu, letošní pentáda mi přinesla

mimořádné překvapení. Ve středu 3. 10. v 9 hodin ráno se náhle od polské strany hranic vyhouplo nad Sviňskými kameny několik neobvykle velkých ptáků. Rychle dalekohled k očím a již počítám 10 exemplářů jeřábů popelavých /Grus grus/ letících od SZ na JV. Jeřábi táhli pomalým letem nejprve v rojnici, později ve dvou dalších tvarech /viz náčrtek/:

Další překvapení mě čekalo za hodinu, kdy zřejmě ti samí ptáci letěli stejnou vzdušnou čarou zpět. Celou zpáteční trasu absolvovali posledním uvedeným způsobem, při kterém se tak vzájemně prolínali, že je nebylo možno ani pořádně spočítat. Zdálo se mi však, že jich při návratu bylo asi o 2 - 3 více.

Po prostudování literatury /Fauna ČSSR, díl II/ jsem zjistil, že šlo zřejmě o první pozorování jeřába popelavého v Krkonoších vůbec. Otázkou však zůstává, proč se po přeletu Krkonoš vraceli zpět do Polska, vždyť klimatické podmínky pro ptačí tah se v uvedený den zdály být velmi příznivé.

Vladimír V á v r a
Náchod

Poznámka redakce

K zajímavé zprávě Vladimíra Vávry o přeletu jeřábů popelavých přes Krkonoše je možné dodat, že lesník A. Bulůšek z Harrachova viděl letět 2 jeřáby popelavé směrem od Sviňských kamenů přes Voseckou boudu též 1.9.1979.

RNDr. Petr M i l e s

ZPRÁVA O AKCI BALT V ORLICKÝCH HORÁCH V ROCE 1979

Po neúspěchu v roce 1978, kdy celá akce ztroskotala na možnostech ubytování pro účastníky, byla akce Balt uskutečněna v Orlických horách v tomto roce. Odchytové stanoviště bylo zvoleno v hřebenové partii Orlických hor u chaty Šerlich v nadmořské výšce 1 000 m. Bylo postaveno 25 sítí typu Z, které byly umístěny v nízkých křovinách a ve smrkovém mlázi poblíž chaty.

První část akce proběhla od 13. do 21. 6., z toho první a poslední den se chytalo jen část dne. Odchyt prováděli dva ornitologové z NDR /K. Müller a K. Weber/ a jeden z ČSSR. Bylo okroužkováno 168 ptáků v 25 druzích, včetně 12 mláďat, která byla okroužkována na hnízdech. Hlavní odchyt, který proběhl v měsíci srpnu, zajišťovali z počátku tři ornitologové z NDR /Strunk + 2/. Členové ornitologické sekce při Správě CHKO Orlické hory převzali odchyt 12. 8., další střídání proběhla vždy po týdnu. Během srpnového odchytu bylo okroužkováno 497 ptáků v 36 druzích, 5 mláďat bylo kroužkováno na hnízdě. Celkový výsledek červnového i srpnového odchytu je uveden v tab. 1.

Mimo uvedené odchytové akce probíhalo na různých místech Orlických hor individuální kroužkování jednotlivými kroužkovateli sekce. Při těchto průzkumech bylo prokázáno hnízdění čečetky zimní, lejska malého, lejska černo-hlavého a dalších druhů ptáků. Nalezena byla i tři hnízda hýla rudého /*Carpodacus erythrinus*/ a celkem okroužkováno 15 hýlů rudých.

V průběhu akce Balt byla konána také pozorování přeletujících ptáků. Při jednom z nich byl 14. 8. zjištěn v hejnu pěnkav obecných 1 exemplář pěnkaváka sněžného /*Montifringilla nivalis*/. Ptáka se dokonce podařilo vyfotografovat na barevné diapozitivy, na kterých jej lze vcelku dobře rozeznat. 14. 8. byla rovněž chycena mladá linduška, která nesla všechny znaky lindušky rudokrké

Anthus cervinus/. Další pták téhož druhu byl chycen 16. 8. a jeho ocasní pera byla zaslána do Národního muzea v Praze k přesnému určení.

Závěrem lze říci, že akce Balt v Orlických horách proběhla vcelku úspěšně. Úkolem pro příští rok zůstává sjednotit u všech účastníků metodiku měření ptáků a celý výzkum sladit s požadavky na tuto akci kladenou.

Tab. 1. Přehled ptáků okroužkovaných v Orlických horách při akci Balt v roce 1979.

Pěvuška modrá / <i>Cornella modularis</i> /	...	132
Budníček větší / <i>Phylloscopus trochilus</i> /	...	90
Pěnkava obecná / <i>Fringilla coelebs</i> /	...	50
Pěnice černohlavá / <i>Sylvia atricapilla</i> /	...	45
Červenka obecná / <i>Erithacus rubecula</i> /	...	42
Čížek lesní / <i>Carduelis spinus</i> /	...	30
Hýl obecný / <i>Pyrrhula pyrrhula</i> /	...	24
Pěnice hnědokřídla / <i>Sylvia communis</i> /	...	22
Pěnice pokřovní / <i>Sylvia curruca</i> /	...	21
Budníček menší / <i>Phylloscopus collybita</i> /	...	15
Kos černý / <i>Turdus merula</i> /	...	14
Sýkora lužní / <i>Parus montanus</i> /	...	14
Rehek domácí / <i>Phoenicurus ochruros</i> /	...	13
Rehek zahradní / <i>Phoenicurus phoenicurus</i> /	...	13
Sýkora uhelníček / <i>Parus ater</i> /	...	13
Pěnice slavíková / <i>Sylvia borin</i> /	...	12
Čečetka zimní / <i>Carduelis flammea</i> /	...	12
Králíček obecný / <i>Regulus regulus</i> /	...	10
Linduška luční / <i>Anthus pratensis</i> /	...	10
Linduška lesní / <i>Anthus trivialis</i> /	...	18
Křivka obecná / <i>Loxia curvirostra</i> /	...	7
Konipas bílý / <i>Cotacilla alba</i> /	...	5
Točtolka obecná / <i>Falco tinnunculus</i> /	...	4
Drozd zpěvný / <i>Turdus philomelos</i> /	...	4
Kos horský / <i>Turdus torquatus</i> /	...	4
Lejsek černohlavý / <i>Ficedula hypoleuca</i> /	...	4
Králíček ohnivý / <i>Regulus ignicapillus</i> /	...	4
Sýkora parukářka / <i>Parus cristatus</i> /	...	4
Budníček lesní / <i>Phylloscopus sibilatrix</i> /	...	3
Strnad obecný / <i>Emberiza citrinella</i> /	...	3
Sýkora koňadra / <i>Parus major</i> /	...	2
Linduška rudokrká / <i>Anthus cervinus</i> /	...	2/?/
Krutihlav obecný / <i>Jynx torquilla</i> /	...	2
Konopka obecná / <i>Carduelis cannabina</i> /	...	2

Sojka obecná /Garrulus glandarius/	...	2
Krahujec obecný /Accipiter nisus/	...	1
Lejsek malý /Ficedula parva/	...	1
Bramborníček hnědý /Saxicola rubetra/	...	1
Šoupálek dlouhoprstý /Certhia familiaris/	...	1
.....
Celkem	...	665

Zdeněk V o l f

Bartošovice v Orlických
horách 100

POZNATKY Z AKCE BALT V POLSKÉ LIDOVÉ REPUBLICCE

V srpnu 1979 jsem se zúčastnil baltické akce našich severních sousedů společně s Jitkou Pechočovou ze Svitů. Odchyťový tábor ležel v blízkosti obce Przebrno, zhruba 20 kilometrů od polsko-sovětských hranic na přibližně dva kilometry široké pevninské šíji mezi Baltickým mořem a zálivem Wisly. Punkt Mierzeja Wiślana byl stanový, bezvadně vybavený polní lachyní a potřebami k odchyťu a kroužkování ptáků. Natáhli jsme 52 odchyťových sítí: 16 na břehu zálivu v rákosí a zbytek v mladém borovém lese. Na obchůzky sítí jsme chodili v hodinových intervalech. V Polsku používají ornitologové sítě hnědě rezavé barvy. Od soukromých pletarů sítí si nakoupí síťovinu a dohotovení a navlečení provázků na kapsy a nabarvení si už provedou sami. Postup při měření a kroužkování chyceného ptáka je podle mezinárodní metodiky shodný s naším, pouze při zapisování latinských názvů používají v Polsku dohodnutých zkratek. Rodový název ptáka píše dvěma písmeny, např. PA /Parus/, a druhový třemi písmeny, např. MAJ /major/. U druhů, u nichž by mohlo dojít k záměně, přidávají ve zkratce písmeno: např. PH TROU /Phylloscopus trochilus/ a PH TRO /Phylloscopus trochiloides/. Ptáci okroužkovaní určitým typem kroužku /př. KC/ se zapisují do jednoho sešitu,

ptáci okroužkování jiným typem kroužku do druhého.

Od 13. 8. 1979 do 24. 8. 1979 bylo na našem stanovišti okroužkováno 272 ptáků ve 32 druzích:

1. Rákosník obecný /*Acrocephalus scirpaceus*/ 141
2. Rákosník velký /*Acrocephalus arundinaceus*/ 2
3. Rákosník proužkovaný /*Acrocephalus schoenobaenus*/...4
4. Rákosník zpěvný / *acrocephalus palustris*/1
5. Pěnice černohlavá /*Sylvia atricapilla*/13
6. Pěnice slavíková /*Sylvia borin*/11
7. Pěnice pokřovní /*Sylvia curruca*/ 2
8. Pěnice hnědokřídlá /*Sylvia communis*/ 2
9. Budníček větší /*Phylloscopus trochilus*/ 12
10. Budníček menší /*Phylloscopus collybita*/ 6
11. Budníček lesní /*Phylloscopus sibilatrix*/ 1
12. Sýkora koňadra /*Parus major*/ 10
13. Sýkora modřinka /*Parus caeruleus*/ 2
14. Sýkora uhelníček /*Parus ater*/ 2
15. Sýkora lužní /*Parus montanus*/ 2
16. Lejsek černohlavý /*Ficedula hypoleuca*/, 4
17. Lejsek šedý /*Muscicapa striata*/ 2
18. Lejsek malý /*Ficedula parva*/ 1
19. Šoupálek dlouhoprstý /*Certhia familiaris*/ 5
20. Šoupálek krátkoprstý /*Certhia brachydactyla*/ 2
21. Strážník obecný /*Troglodytes troglodytes*/ 4
22. Bramborníček hnědý /*Saxicola ruberta*/ 6
23. Červenka obecná /*Erithacus rubecula*/ 17
24. Sedmihlasek hajní /*Hippolais icterina*/ 2
25. Cvrčilka slavíková /*Locustella luscinioides*/ 2
26. Střekapouť velký /*Dendrocopos major*/ 4
27. Pěnkava obecná /*Fringilla coelebs*/ 2
28. Krutihlav obecný /*Jynx torquilla*/ 1
29. Králíček obecný /*Regulus regulus*/ 1
30. Kos černý /*Turdus merula*/ 1
31. Strnad zahradní /*Emberiza hortulana*/ 1
32. Ťuhýk obecný /*Lanius collurio*/ 1

Poblíž tábora byla postavena věž pro vizuální pozorování. Na hladině zálivu Wisly bylo možno vidět kolem 30 labutí velkých /*Cygnus olor*/, které zde i hnízdí, racky chechtavé /*Larus ridibundus*/, racky boušní /*Larus canus*/, racky mořské /*Larus marinus*/ a racky stříbřité /*Larus argentatus*/, hojnou lysku černou /*Fulica atra*/, roháče velkého /*Podiceps cristatus*/ s mladými, volavku popelavou /*Ardea cinerea*/, hohola severního /*Bucephala clangula*/, poláka velkého /*Aythya ferina*/, poláka chodlatého /*Aythya fuligula*/, kachnu divokou /*Anas platyrhynchos*/, čírku obecnou /*Anas crecca*/, čírku modrou /*Anas querquedula*/. Koliha velká /*Numenius arquata*/ se ozývala svým typickým pískáním a objevovala se až ve 13 hejnech. Rovněž jsme slyšeli kolihu malou /*Numenius phaeopus*/. Přeletoval pochop rákosní /*Circus aeruginosus*/, čejky chocholaté /*Vanellus vanellus*/, rybák obecný /*Sterna hirundo*/, vodouš šedý /*Tringa nebularia*/ a kormoráni velcí /*Phalacrocorax carbo*/.

Nad lesem jsme pozorovali káně lesní /*Buteo buteo*/, jestřába lesního /*Accipiter gentilis*/, krahujce obecného /*Accipiter nisus*/, ostříže lesního /*Falco subbuteo*/, zde hnízdící krkavce velké /*Corvus corax*/, hojnou jiříčku obecnou /*Delichon urbica*/ a špačka obecného /*Sturnus vulgaris*/, sýkoru koňadru, modřinku, uhelníčka, lužní a babku, strakapouda malého /*Dendrocopos minor*/, strakapouda prostředního /*Dendrocopos medius*/, strakapouda velkého, ťuhýka obecného /*Lanius collurio*/ při krmení mladého ptáka broukem chrobákem velkým /*Geotrupes stercorarius*/ na tyčce u sítě; zvonka zeleného /*Carduelis chloris*/, pěnkavu obecnou, sojku obecnou /*Garrulus glandarius*/, pěnici slavíkovou, hnědokřídrou a pokřovní, hrdličku divokou /*Streptopelia turtur*/ a holuba hřivnáče /*Columba palumbus*/.

Na loukách jsme viděli korípasa bílého /*Motacilla alba*, bělořita šedého /*Oenanthe oenanthe*/ a bramborníčka

hnědého.

Ze zajímavějších druhů zde hnízdí budníček zelený /*Phylloscopus trochiloides*/, hýl rudý /*Carpodacus erythrinus*/ a již zmíněný krkavec velký. V okolních lesích je rozvěšeno přes 700 sýkorníků pro výzkumné účely ornitologické stanice v Górkach (severovýchodních). Úzký pruh pevniny je místem intenzivního tahu ptáků. Za jeden den zde bylo např. chyceno přes 1 000 ptáků, z toho 264 sojek obecných.

Kromě občasných vycházek k Baltu jsme podnikali i delší exkurze. Jeden den jsme věnovali návštěvě terénního pracoviště Likszewo, kde pracuje polská ornitologická stanice Górka Wschodnie. Tábor leží poblíž ústí Wisly, od moře jej odděluje pouze několik desítek metrů široké jezero. Na tomto jezeře jsme měli možnost pozorovat řadu zajímavých druhů. Na kůlech vyčnívajících nad hladinu seděli dospělí i mladí rackové: racek bouřní, racek žlutohý /*Larus fuscus*/, racek mořský, racek malý /*Larus minutus*/, racek chechtavý; rybáci: rybák obecný /*Sterna hirundo*/, rybák malý /*Sterna albifrons*/, rybák velkozobý /*Hydroprogne tschegrava*/. Rybák dlouhocasý /*Sterna paradisaea*/ a rybák severní /*Sterna sandvicensis*/ sem rovněž zaletují, ale ty se nám spatřit nepodařilo. Rybáci na jezeře a na mořské hladině lovíli, což byla opravdu pěkná podívaná. Na kůly přilétl i písík obecný /*Actitis hypoleuca*/. Nad jezerem přelétl ostříž lesní, kolihy velké, kormoráni velcí, ozývala se i kolihy malé. Vzdálenější ptaky jsme pozorovali pomocí čtyřicetkrát přibližujícího stacionárního dalekohledu.

Ve stanici prováděli odchyt ptáků. Jednak do narazových sítí a dále do speciálních lapacích zařízení na bahňáky, umístěných na písčitém břehu jezera. Po čas našeho pobytu se však chytli jen 2 jespáci obecní /*Calidris alpina*/. Malý počet chycených ptáků byl ovlivněn natáčením filmu /slovenského/ s pracovním názvem „Ty, ktorý neplašia vtáky“. Do lapacích klecí na bahňáky se chytali

i bělořiti šedí, konipasí bílí a špačci obecní.

Na pláži jsme pozorovali konipasí bílé, bělořity šedé a špačky, na moři lovíli rybáči, přeletovali rackové a jespáci obecní. Zajímavý byl písečný ostrov, vzdálený zhruba 300 metrů od břehu. Na něm odpočívalo a slunilo se množství ptáků: morčák velký /*Mergus merganser*/, kormoráni velcí, rackové, kachny divoké.

Druhou delší exkurzi jsme podnikli do přírodní rezervace Rezerwat przyrody Katy rybackie - Kolonie kormoránů velkých /*Phalacrocorax carbo*/ a volavek popelavých /*Ardea cinerea*/. V rezervaci je přibližně 150 hnízd, z toho asi 120 patří kormoránům velkým a 30 volavkám popelavým. Hnízda jsou umístěna na borovicích, jedno až čtyři hnízda na stromě. Na několika hnízdech jsme ještě viděli mladé kormorány. Pod hnízdy jsme našli i zbytek modré skořápky z vejce kormoránů. Dále jsme v rezervaci pozorovali volavky popelavé, káně lesní, datla černého /*Dryocopus martinus*/ a další běžnější druhy. Při zpáteční cestě jsme na pláži našli mrtvou potápku rudokrkou /*Podiceps griseigena*/ a pozorovali jsme poštolku rudonohou /*Falco vespertinus*/ - mladého ptáka, jak jej určil polský ornitolog Gabriel Lewandowski.

Pobyt v PLR byl pro mne velkým přínosem, pozoroval jsem řadu pro mne nových druhů. Příští rok bych se chtěl opět vrátit a s přítelem G. Lewandowskim navštívit ptačí rezervace na pobřeží Baltu, např. jezero Gardno, Lebsko ve Slowiňském národním parku a podobně.

Miloslav H ř í b e k
Pardubice

NĚKTERÉ POZNATKY O AVIFAUNĚ STÁTŮ BENELUXŮ

V srpnu 1979 jsem byl společně s rodiči na dovolené ve státech Beneluxu. Kromě řady stavebních, historických a uměleckých památek jsme navštívili i několik ornitologicky pozoruhodných lokalit. S některými z nich bych vás chtěl seznámit.

I. M a a s v l a k t e /Holandsko/

Maašvlakte je západní výběžek ostrova Voorne Putzen. Nachází se mezi dvěma rameny Leky asi 25 km západně od Rotterdamu. Mořské pobřeží je tvořeno písčnými dunami, které jsou zpevnovány výsadbou rakytníku, růže šipkové apod. Za hrází, která zároveň chrání vstup do přístavu Europoort, se nachází území velmi příhodné pro hnízdění i odpočinek vodního a bahenního ptactva: sporou vegetací poroslá plocha prostoupená četnými jezírky /bývalé mořské dno/. Pozorování na této lokalitě jsem konal 12. 8.

Na mořském pobřeží jsem pozoroval racky mořské /*Larus marinus*/, racky stříbřité /*Larus argentatus*/, racky žlutonohé /*Larus fuscus*/, rybáky obecné /*Sterna hirundo*/ a rybáky severní /*Sterna sandvicensis*/. Na slaných jezírkách se zdržovala hejna výše zmíněných druhů racků a mimo to jsem zde spatřil i 2 ex. ústřičníka velkého /*Haematopus ostralegus*/, 1 ex. vodouše šedého /*Tringa nebularia*/ a asi 20 ex. husice liščí /*Tadorna tadorna*/.

II. A f s l u i t d i j k, d ě l í c í h r á z, O o s t v a a r d e r s d i e p /Holandsko/

Hráze ohraničující nebo rozdělující Ijsselmeer jsou významným místem odpočinku vodního ptactva. V jejich okolí se koncentruje velké množství labutí, potápivých kachen a potápek.

Na hrázi Afsluitdijk mě překvapil hojný výskyt linoušek lučních /*Anthus pratensis*/. Ty zde zřejmě nalézají vhodné hnízdění, hnízdní biotopy i dobré potravní podmínky

/v okolí hráze se vyskytuje překvapivě velké množství hmyzu/. Na hrázi Oostvaardersdiep jsem byl svědkem hromadného tahu bahňáků. Od Ijsselmeerupřilétala obrovská hejna kulíků, jespáků a vodoušů, před hrází, po které vede frekventovaná silnice, nabrala výšku a po chvíli zalétala na mokřiny ležící za hrází. V důsledku velmi špatných podmínek /pokročilý soumrak, hustá mlha, déšť/ se mi podařilo přesně určit pouze kulíky zlaté /*Pluvialis apricaria*/, a to jen podle hlasu.

III. R e s e r v e N a t u r e l l e " l e Z w i n " /Belgie/

Rezervace Zwin leží na belgicko-holandských hranicích na pobřeží Severního moře. Jejím úkolem je chránit naleziště halofytní květeny, hnízdiště a místo odpočinku vodního a bahenního ptactva. Je rozdělena na dvě části: ochrannou, kam je vstup zakázán, a turistickou, volně přístupnou návštěvníkům. V této části jsem mj. pozoroval kulíky mořské /*Charadrius alexandrinus*/, kulíky písečné /*Charadrius hiaticula*/, ústříčnky velké /*Haematopus ostralegus*/, husice liščí /*Tadorna tadorna*/, husy velké *Anser anser*/ a rybáky obecné /*Sterna hirundo*/.

K rezervaci patří i komplex voliér a umělých jezírek, kde jsou chovány druhy typické pro toto chráněné území /tato malá zoologická zahrada silně připomíná svým charakterem chovy ptáků umístěné v parku vrchlabského zámku/. Ve vstupní hale je možné zakoupit si různé publikace o avifauně rezervace, ornitologickou literaturu, fotografie a mapky nebo si vypůjčit triedr. Nevýhodou jsou značně vysoké ceny /např. vstupné činí 30 Bfrs. na osobu/.

IV. A l b l a s s e r w a a r d /Holandsko/

Toto území, ležící mezi městy Schoonhoven a Gorinchem /JZ od Utrechtu/, je typickou ukázkou tzv. harmonické kulturní krajiny. Louky se střídají se stromořadími a jsou protkány četnými vodotečemi. Vhodné hnízdní podmínky zde nalézají plovavé kachny a bahňáci. Na lukách se shromažďují obrovská hejna čejek chocholatých /*Vanel-
llus vanellus*/. V blízkosti autocampingu u obce Ottoland jsem pozoroval ústřičníky velké /*Haematopus ostralegus*/ a hejno asi 200 ex. kolihy velké /*Numenius arquata*/. Dále jsem zde zastihl 1 juv. ex. volavky červené /*Ardea purpurea*/, 5 hus polních /*Anser fabalis*/ a 2 husy běločelé /*Anser albifrons*/. Překvapilo mě velké množství volavek popelavých /*Ardea cinerea*/ a vran obecných /*Corvus corone ssp. corone*/.

S o u h r n

Pohled na avifaunu států Beneluxu je silně zkreslen dobou i místem pozorování. Druhová skladba je ovlivněna charakterem krajiny, která je téměř bezlesá a je tvořena rozsáhlými vlhkými lučními porosty. Proto jsem se zde nesetkal s dravci vázanými na lesní porosty /pozoroval jsem pouze motáka pochopa/; nápadné byly i nízké stavy kurovitých. Příhodné podmínky zde nalézají bahňáci a plovavé kachny.

Jiří Z a j í c
Hradec Králové

PŘEHLED PTÁKŮ OKRUCŽKOVANÝCH V OBLASTI KRKONOŠ
V ROCE 1979

1. Pěnkava obecná /Fringilla coelebs/	701
2. Havran polní /Corvus frugilegus/	189
3. Linduška horská /Anthus spinoletta/	162
4. Linduška luční /Anthus pratensis/	152
5. Pěnkava jikavec /Fringilla montifringilla/	124
6. Pěvuška modrá /Prunella modularis/	124
7. Sýkora koňadra /Parus major/	98
8. Čečetka zimní /Carduelis flammea/	97
9. Červenka obecná /Erithacus rubecula/	91
10. Čížek lesní /Carduelis spinus/	64
11. Stehlík obecný /Carduelis carduelis/	60
12. Rákosník obecný /Acrocephalus scirpaceus/	49
13. Budníček větší /Phylloscopus trochilus/	46
14. Budníček menší /Phylloscopus collybita/	42
15. Konipas horský /Motacilla cinerea/	41
16. Rehek domácí /Phoenicurus ochruros/	37
17. Rákosník zpěvný /Acrocephalus palustris/	35
18. Pěnice hnědokřídla /Sylvia communis/	33
19. Zvonohlík zahradní /Serinus serinus/	32
20. Strnad obecný /Emberiza citrinella/	30
21. Pěnice černohlavá /Sylvia atricapilla/	30
22. Hýl obecný /Pyrrhula pyrrhula/	24
23. Drozd kvíčala /Turdus pilaris/	24
24. Drozd zpěvný /Turdus philomelos/	22
25. Poštolka obecná /Falco tinnunculus/	21
26. Linduška lesní /Anthus trivialis/	20
27. Káně lesní /Buteo buteo/	19
28. Modráček tundrový /Luscinia s. svecica/	19
29. Rorýs obecný /Apus apus/	18
30. Kos černý /Turdus merula/	18
31. Skorec vodní /Cinclus cinclus/	17
32. Pěnice slavíková /Sylvia borin/	14
33. Sýkora modřinka /Parus caeruleus/	13
34. Ledňáček říční /Alcedo atthis/	13
35. Sýkora babka /Parus palustris/	13
36. Blask tlustozobý /Coccothraustes coccothr./	13
37. Pěnice pokřovní /Sylvia curruca/	12
38. Sýkora lužní /Parus montanus/	12
39. Vlaštovka obecná /Hirundo rustica/	12
40. Rehek zahradní /Phoenicurus phoenicurus/	11
41. Konipas bílý /Motacilla alba/	11
42. Tuhýk obecný /Lanius collurio/	10
43. Vrabec polní /Passer montanus/	9
44. Brhlík lesní /Sitta europaea/	9
45. Sojka obecná /Garrulus glandarius/	8
46. Sýkora uhelníček /Parus ater/	7
47. Strnad rákosní /Emberiza schoeniclus/	7
48. Bramborníček hnědý /Saxicola rubetra/	6
49. Králíček obecný /Regulus regulus/	5
50. Čejka chocholatá /Vanellus vanellus/	5

51. Jiříčka obecná (<i>Delichon urbica</i>)	...	4
52. Křivka obecná (<i>Loxia curvirostra</i>)	...	4
53. Střízlík obecný (<i>Troglodytes troglodytes</i>)	...	4
54. Kos horský (<i>Turdus torquatus</i>)	...	3
55. Lejsek šedý (<i>Muscicapa striata</i>)	...	3
56. Kavka obecná (<i>Corvus monedula</i>)	...	3
57. Fovuška podhorní (<i>Prunella collaris</i>)	...	3
58. Pustík obecný (<i>Strix aluco</i>)	...	3
59. Kalous usatý (<i>Asio otus</i>)	...	3
60. Lejsek černohlavý (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	..	2
61. Pěnice vlašská (<i>Sylvia nisoria</i>)	...	2
62. Drozd cvrčala (<i>Turdus iliacus</i>)	...	2
63. Králíček ohnivý (<i>Regulus ignicapillus</i>)	..	2
64. Cvrčilka zelená (<i>Locustella naevia</i>)	...	2
65. Šoupiček dlouhoprstý (<i>Certhia familiaris</i>)	...	2
66. Čap černý (<i>Ciconia nigra</i>)	...	1
67. Jestřáb lesní (<i>Accipiter gentilis</i>)	...	1
68. Straka obecná (<i>Pica pica</i>)	...	1
69. Krahujec obecný (<i>Accipiter nisus</i>)	...	1
70. Straka, oud velký (<i>Dendrocygna major</i>)	...	1
71. Slavík tmavý (<i>Luscinia luscinia</i>)	...	1
72. Cvrčilka říční (<i>Locustella fluviatilis</i>)	..	1
73. Skřivan polní (<i>Alauda arvensis</i>)	...	1
74. Krutihlav obecný (<i>Jynx torquilla</i>)	...	1
75. Zvonek zelený (<i>Chloris chloris</i>)	...	1
76. Konopka obecná (<i>Carduelis cannabina</i>)	...	1
77. Vrána obecná šedá (<i>Corvus corone cornix</i>)	...	1
78. Lyska černá (<i>Fulica atra</i>)	...	1
79. Lejsek malý (<i>Ficedula parva</i>)	...	1
80. Sedmihlásek hajní (<i>Hippolais icterina</i>)	..	1
C e l k e m		... 2687

RNDr. Petr Miles

ZÁJEMČŮM O ÚČAST NA AKCI BALT V ARKONOŠÍCH V ROCE 1980

Akce Balt je v roce 1980 plánována v Arkonoších na pěti místech v následujících termínech:

<u>Rýchory /Sokolka/</u>	-	20. 5. - 25. 5. 11. 6. - 16. 6. 15. 7. - 20. 7. 12. 8. - 17. 8. 16. 9. - 21. 9. 7. 10. - 12. 10.
<u>Luční bouda</u>	-	22. 8. - 7. 9.
<u>Staré Buky</u>	-	9. 5. - 18. 5. 15. 8. - 24. 8.
<u>Špindlerovka</u>	-	13. 9. - 22. 9. 4. 10. - 13. 10.
<u>Vosecká bouda</u>	-	25. 8. - 20. 10.

Na všech stanovištích bude prováděn odchyt do sítí, u Vosecké boudy i do helgolandské vrše, u Špindlerovky též noční odchyt za pomoci reflektorů.

Při všech akcích je počítáno s přítomností 2 - 3 účastníků z ČSSR, NDR, případně z PLR, v době maximálního průtahu ptáků v říjnu je žádoucí jejich počet zvýšit na 4. Vedoucí každé skupiny musí být členem Čs. ornitologické společnosti a mít platné povolení ke kroužkování ptáků.

Pracovní činnost bude následující: pravidelné kontroly sítí a helgolandské vrše, kroužkování odchycených ptáků a jejich vážení a měření, péče o vclavé ptáky, soustavné záznamy vizuálních pozorování a vypracování výsledné zprávy na konci každé pentády.

V případě příchodu krajně nepříznivého počasí /sněžení, námrazy/ urychlené stažení sítí a po zlepšení povětrnostních podmínek jejich opětné napnutí. Pomoc při pokrytí pletivem, případných úpravách a demontáži helgo-

landské vrše.

Účastníkům bude hrazeno jízdné a diety a zajištěno ubytování /ve Starých Bukách a u Vosecké boudy v marinetce, u Sokolky, Luční boudy a Špindlerovky na uvedených boudách/. Podmínkou je účast alespoň po dobu jedné pentády. V případě požadavku dopravy vlastním vozidlem je nutné požádat včas Správu Krkonošského národního parku o povolení k vjezdu.

Na stanovišti u Sokolky máme zájem i o odchyty drobných savců standartizovanou metodou do 36 živolapek a sklapovacích pastí. Za provádění tohoto výzkumu by účastníci akce obdrželi zvláštní odměnu. Také zde je možno zvýšit počet účastníků.

Písemné přihlášky s uvedením doby, po kterou byste se mohli jednotlivých akcí zúčastnit, zašlete na Správu Krkonošského národního parku na mé jméno. Na základě vašich přihlášek bude sestaven jmenný přehled účastníků v jednotlivých pentádách.

RNDr. Petr Miles

SEZNAM ČLEŮ A ČEKATELŮ ORNITOLOGICKÉ SEKCE A PRAVIDELNĚJŠÍCH ÚČASTNÍKŮ AKCE BALZ V KRKONOŠSKÉM NÁRODNÍM PARKU

- ADAM Ivan, 543 01 Vrchlabí I, Fagnerova 873, t. 29061
ANSORGE Josef, 543 73 Prosečné 124
BAREŠ Jaroslav, 543 51 Špindlerův Mlýn 50, Dětská ozdravovna, t. 93273
ČERVA Lubor, 150 00 Praha 5 - Krč, Píseckého 15
ČIHÁK Jan, Sobotecká 699, 511 01 Turnov
ČIHÁK Kamil, Přádelnická 6, 514 01 Trutnov, VŠZ Brno, Zemědělská 1
DAVÍDEK Dušan, Bělopotocká 780, 543 01 Vrchlabí, t. 2713
DOLANSKÝ Lubomír, Antala Staška 673, 500 09 Hradec Králové - Malšovice, tel. FK 26723
DŘEVO Karel, Na úlehli 9, 140 00 Praha 4
FÁRA Martin, Tyršova 354, 506 01 Jičín
FIŠER Petr, Polní 672, 543 01 Vrchlabí I, t. 2831-Tesla
FLOUSEK Jiří, Husova 580, 549 31 Hronov
FORMÁNEK Jiří, RNDr., CSc., Kroužkovací stanice, Národní muzeum, Václavské náměstí 68, 115 79 Praha 1
GRUND Roman, Za Strahovem 11, 169 00 Praha 6 - Břevnov
GRŮZ Jan, 543 73 Prosečné 31, okr. Trutnov, t. 942108, 94657
HAJDUK Petr, Revoluční 113, 543 71 Hostinné
HARANT Kryštof, Dr., Ve Lhotkách 1342, 530 03 Pardubice
HLADÍK Jaroslav, Trebestovice č. 20, 289 12 Sadská
HLÁVKA Ivo, Prežská 880, 543 01 Vrchlabí I, t. 29123
HOLUBEC František, 512 53 Tatobity 160
HORÁČEK Jiří, Kladenská 559/26, 160 00 Praha 6
HŘÍBEK Miloslav, Prodloužená 228, 530 09 Pardubice, tel. 942490
CHUDÁ Marcela, Zborovská 4, 150 00 Praha 5
JANATOVÁ Milada, Národní muzeum, Václavské náměstí 68, 115 79 Praha 1, tel. 269451
JAROLÍN Dušan, Arnultovice 28, 543 71 Hostinné, t. 942490

- JIRMAN Ladislav, Chelčického 898, 543 01 Vrchlabí I,
tel. 29501, 2101 kl. 361
- KALENSKÝ Josef, Čsl. armády 579, 543 01 Vrchlabí I
- KLÍČEK Josef starší, Labská 22, 543 51 Špindlerův Mlýn
- KLÍČEK Josef mladší, Labská /Odeon/, 543 51 Špindlerův
Mlýn
- KLÍČEK Jiří, Labská 22, 543 51 Špindlerův Mlýn
- KOUKOL Ivan, Bezručova 620, 552 03 Česká Skalice
- KULT Jiří, ing., Hedvábnice 493, 549 32 Hronov
- KURC Jaroslav, Hvězdovská 365, 47 124 Mimoň, okr. Česká
Lípa
- KYNČL Zdeněk, Vápenická 733, 543 01 Vrchlabí, t. 2229
- LAMPERT Horst, Podháj 465, 543 71 Hostinné
- LNĚNIČKOVÁ Věra, Halasova 824, 500 09 Hradec Králové 5,
tel. 23 226
- MÁČEK Vladislav, Hradsko 15, 512 43 Jablonec n. Jizerou
- MÁKA Josef, 512 71 Nová Ves nad Popelkou
- MAKALOUŠOVÁ Barbora, Pod vinohradem 15/198, 140 00 Praha 7,
- Bráník, tel. 460180
- MAREK Jiří, Městské muzeum, 286 01 Čáslav
- METELKA Petr, gen. Svobody 816, 543 01 Vrchlabí, t. 3554
- MILES Petr, RNDr., CSc., Správa Krkonošského národního
parku, 543 11 Vrchlabí - zámek, tel. 2428
- MLÍKOVSKÝ Jiří, dr., Na Folimance 5, ČSAV - odd. evol.
biologie, 120 00 Praha 2, tel. 256 705
- MRÁZEK Jan, Palackého 79/8, 541 00 Trutnov, tel. 5147
- NĚMEC Miroslav, Jiráskova 851, 543 01 Vrchlabí I, t. 2123
- NOVOTNÝ Bohumír, 513 01 Jilemnice 835, tel. 992283
- OUZKÝ Karel starší, 543 51 Špindlerův Mlýn 75/B, t. 2177
- OUZKÝ Karel mladší, 543 51 Špindlerův Mlýn 75/B
- PECINA Pavel, Dr., CSc., KS SPPOP Středočeského kraje,
Hybernská 18, 110 00 Praha 1
- PETR Jiří, Vostrovská 45, 160 00 Praha 6 - Dejvice,
tel. 327335
- PORLERT Jan, RNDr., Na Slupi 12, Praha 2, tel. 460138
/zaměst./
- PRÁŠIL Jiří, Dimitrovova 960, 503 46 Třebechovice p. O.
- PROCHÁZKA Jiří, ing., Letná 741, 543 01 Vrchlabí I, t. 2267

- PRŮCHOVÁ Světlana, Češkova 1125, 530 02 Pardubice,
tel. 33 758
- PRŮCHOVÁ Zdenka, Češkova 1125, 530 02 Pardubice,
tel. 33 758
- PTÁČEK Martin, Rumunská 2, 541 00 Trutnov, tel. 39701
- PTÁČKOVÁ Olga, Rumunská 2, 541 00 Trutnov, tel. 39701
- REITMAJER Karel, Gorkého 264, 541 01 Trutnov, t. 39215
- REK Josef, 543 72 Rudník 402, tel. 2241-4
- SADÍLEK Josef, U trati 156, 100 00 Praha 10
- SIKORA Radoslav, 542 23 Mladé Buky 338, okr. Trutnov,
tel. otec Trutnov 5511/321
- SMRČEK Martin, V rovinách 868/10, 140 00 Praha 4
- ŠPOLA Martin, Střední lesnická technická škola
541 01 Trutnov
- STEHLÍK Pavel, Pražská 879, 543 01 Vrchlabí, tel. 3520
- ŠOLTYS Vladimír, Husova 200, 506 01 Jičín
- ŠIMEK Lukáš, Revoluční 8, 110 00 Praha 1, tel. 62925
- TŮMA Václav, Klostermannova 1137, 250 82 Ůvaly u Prahy
- VÁVRA Vladimír, Borská 1413, 547 00 Náchod
- VOŇKA Zdeněk, 543 72 Rudník 3, okr. Trutnov
- VOLF Zdeněk, 517 63 Bartošovice v Orł. horách 100
- VRAŠTILOVÁ Pěva, MUDr., Náměstí míru 6, 507 03 Vysoké
Veselí, tel. 92 221
- VRAŠTILOVÁ Tamara, Náměstí míru 6, 507 03 Vysoké Veselí,
tel. 92 221
- WEBER Hubert, ing., Biologische Station Serrahn,
2081 Serrahn, Post Thurow, Krs. Neustrelitz, DDR,
tel. Carpin 204
- ZAJÍC Jiří, Rudé armády 810, 500 03 Fraečec Králové,
Slezské předměstí - jih
- ZAJÍČEK Ladislav, 542 23 Mladé Buky 285

RNDr. Petr H i l e s

P R U N E L L A

Zpravodaj Oblastní ornitologické sekce
při Správě Krkonošského národního parku ve Vrchlabí

2/1979

Ročník IV

Redaktor: RNDr. Petr Miles, CSc.

Redakční rada: Petr Fišer, Jan Grůz, RNDr. Petr Miles

Vydává Správa Krkonošského národního parku ve
Vrchlabí jako účelový tisk.

Povoleno odborem kultury ONV Trutnov pod č. j. 99/77

č. bl. 1342, 1857, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48,
49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 61, 62,
63, 64, 65, 66, 67, 68, 70

